

رابطه انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری با عملکرد تحصیلی دانش آموزان

روژین موسوی^۱

^۱ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه پیام نور مرکز مهاباد

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین انگیزش تحصیلی، سبک های یادگیری، مسئولیت پذیری با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۴۰۰ در شهر بوکان انجام شده است. روش مورد استفاده در پژوهش حاضر از نوع توصیفی و به روش همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه آموزان دختر دوره دوم متوسط شهرستان بوکان بودند که از میان ۳۷۳۵ نفر از آن ها، نمونه ای به حجم ۳۵۱ دانش آموز دختر به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش برای بررسی متغیرها شامل پرسشنامه های یادگیری توسط کلب در سال ۱۹۸۵، عملکرد تحصیلی توسط صالحی در سال ۱۳۹۴، انگیزش تحصیلی توسط هارتر در سال ۱۹۸۱ و مسئولیت پذیری توسط گاف در سال ۱۹۸۷ بودند. داده ها با استفاده از روش های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون همزمان مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و عملکرد تحصیلی همبستگی معنی داری وجود دارد ($p \leq .01$). نتایج تحلیل رگرسیون همزمان نشان داد که انگیزش درونی و بیرونی و مسئولیت پذیری و سبک های یادگیری که شامل چهار مؤلفه تجربه عینی، مشاهده تأملی، مفهوم سازی انتزاعی و آزمایشگری فعال است، به صورت مثبت و معنی داری قادر به پیش بینی عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرستان بوکان بودند ($P \leq .01$).

واژه های کلیدی: سبک های یادگیری، مسئولیت پذیری، عملکرد تحصیلی، انگیزش تحصیلی

۱-مقدمه

کشورها سالانه مبالغ هنگفتی از درآمد ملی خود را صرف آموزش و پرورش می کنند؛ چرا که رشد و توسعه و بالندگی هر جامعه به نظام آموزشی و میزان توانمندی علمی و عملی دانش آموزان آن جامعه در آینده وابسته است (پالوس، ماریکوتیو و کوستیا، ۲۰۱۹). دولت ها از اواسط دهه ۱۹۷۰ بر کیفیت نتایج آموزشی تاکید بیشتری داشته اند و تقاضای روزافزونی برای کسب اطلاعات بیشتر درباره پیشرفت یادگیرنده در موضوعات درسی، نتایج آموزشی و عوامل موثر بر پیشرفت یادگیرنده به وجود آمد. در راستای رسیدن به اهداف مذکور ارزیابی عملکرد تحصیلی دانش آموزان مورد توجه زیادی قرار گرفته است. یکی از اهداف مراکز آموزشی بهبود و توسعه عملکرد تحصیلی فراگیران است؛ چراکه عملکرد تحصیلی افراد زیربنای موفقیت و پیشرفت در هر مقطعی محسوب می شود (حیدریه زاده، ۱۳۹۸). از راه یادگیری است که یادگیرنده توانایی انجام اعمال مختلف را کسب می کند. ما برای کسب اطلاع از میزان یادگیری دانش آموزان به رفتار قابل مشاهده و یا به طور دقیق تر به عملکرد آن ها مراجعه می کنیم (سیف، ۱۳۹۶). عملکرد تحصیلی به معنای توانایی آموخته شده و اکتسابی یادگیرندگان در مورد مباحث و موضوعات تحصیلی است که میزان آن با کمک آزمون های معلم ساخته یا استاندارد شده برآورد می شود. (تلسما، شوز و نوریس، ۲۰۱۹). زمانی می توان نظام آموزش و پرورش را موفق و کارآمد دانست که در ادوار مختلف تحصیلی، عملکرد تحصیلی دانش آموزان دارای بالاترین و بیشترین مقدار باشد (بهادری جهرمی و همکاران، ۱۳۹۸). عملکرد تحصیلی و عوامل موثر بر آن به عنوان یکی از متغیرهای اساسی و محوری در آموزش و پرورش همواره توجه روان شناسان و محققان و را به خود جلب کرده است؛ زیرا عملکرد تحصیلی افراد موفقیت و شکست و جهت دهی آن ها و فعالیت های آینده ی آنان را نشان می دهد (عسکری، مکوندی و نیسی، ۱۳۹۸).

مسئله ی عملکرد تحصیلی دانش آموزان یکی از مسئله های اصلی هر نظام آموزشی و از شاخص های اصلی ارزشیابی آموزشی در ایران محسوب می گردد. عملکرد تحصیلی از دغدغه های مهم صاحب نظران تعلیم و تربیت است. به طوری که صاحب نظران تعلیم و تربیت و روان شناسان تربیتی در تلاش اند تا شرایطی ایجاد کنند که موجب بهبود عملکرد تحصیلی فراگیران شوند (جلیلی، حجازی، فومنی و مروتی، ۱۳۹۷). در جامعه ی امروزی تحولات و به تبع آن پیشرفت تحصیلی به دغدغه های اصلی والدین برای کودکان و نوجوانان خود بدل شده است. در حقیقت می توان گفت برای جوامع امروزی تحولات مناسب به هدف دستیابی به موقعیت های اجتماعی، شغلی و اقتصادی بالاتر یکی از اهداف اصلی برای والدین و سیاست گذاران کشورها تلقی می شود و ملاک اثربخشی موفقیت آموزش نیز پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است. بنابراین شناخت ابعاد مختلف عملکرد تحصیلی و متغیرهای مرتبط با آن گام نخست و اصلی برای این هدف محسوب می شود (طباطبایی، طباطبایی، کاکایی و محمدی آریا، ۱۳۹۰).

عملکرد تحصیلی فراگیران معمولاً ابزار سنجش یادگیری آنان محسوب می شود. عملکرد تحصیلی دانش آموزان تحت تاثیر عوامل متعددی قرار می گیرد (عظیمی، پیری و زوار، ۱۳۹۳). یکی از عوامل مرتبط با عملکرد تحصیلی، انگیزش تحصیلی است (برونسون، ۲۰۱۶). انگیزه محرکی اساسی در انجام همه فعالیت هاست و به پویایی رفتار که شامل نیازها، تمایلات و جاه طلبی ها است، اشاره می کند (ورنر، میلیاوسکایا، کلیمو و لوین، ۲۰۱۹). یکی از دلایل اصلی بسیاری از مشکلات دانش آموزان در مدرسه انگیزش است. مسائل انگیزشی، شناخت ها و باورهای فرد است که تعیین می کند او می تواند عملی را به طور موفقیت آمیز انجام دهد یا در انجام آن ناتوان است. بعضی از دانش آموزان خود را در انجام تکالیف درسی ناتوان می بینند یا یاد گرفته اند که کار خود را

*Palos, Maricutoiu & Costea

*Talsma, Schuz & Norris

*Educational motivation

*Bronson

*Werner, Milyavskaya, Klimov & Levin

برای تحصیل و زندگی ناچیز و کم ارزیابی کنند (شهینی بیلاق، گلستانه، حقیقی، نیسی و کیانپور قهفرخی، ۱۳۸۹). یکی از عوامل اساسی و زیربنایی در عملکرد تحصیلی دانش آموزان، انگیزش است. اگر فراگیران انگیزه‌ی کافی برای یادگیری داشته باشند، عملکرد تحصیلی آن‌ها به طور معنی داری افزایش پیدا می کند (آرسلان، آکالان و یورداکول، ۲۰۱۲).^۶

پژوهش رضایی و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد دانش آموزانی که از انگیزه‌ی پیشرفت بالایی برخوردارند، موقعیت ها و تکالیفی را انتخاب می کنند که بتوانند بر آنها اثر بگذارند و آن را با موفقیت به اتمام برسانند اما دانش آموزانی که دارای انگیزش پیشرفت پایینی هستند شکست خود را فراهم می کنند چون معمولاً به خود مطمئن نیستند. انگیزه عامل مهم و شرط اساسی در فرایند یادگیری دانش آموزان است و بر این اساس دانش آموزانی که دارای انگیزه و میل به پیشرفت بالایی باشند در تمامی زمینه‌ها و به خصوص در زمینه‌ی تحصیل تحت تاثیر افکار منفی و ناخوشایند قرار نمی گیرند بلکه از راهکارهای مناسب برای موفق شدن بهره می گیرند و در نتیجه عملکرد تحصیلی بهتری دارند.

سبک یادگیری یکی از عوامل تاثیرگذار بر عملکرد تحصیلی است که می تواند فرآیند یادگیری را تحت تاثیر قرار دهد (پناهی، کاظمی و رضایی، ۱۳۹۰). یادگیری بر خلاف استعداد و هوش که توانایی محسوب می شوند، توانایی نیست. بدین ترتیب سبک یادگیری توجه خود را به چگونگی یادگیری معطوف می کند نه این که یادگیرنده با چه کیفیتی یاد می گیرد (سیف، ۱۳۹۴). سبک های یادگیری رفتاری متمایز برای به دست آوردن دانش، نگرش و مهارت از طریق مطالعه یا تجربه می باشد (اسمیت و دالتون، ۲۰۰۵: به نقل از میرفضلی، ۲۰۲۱). سیف (۱۳۹۶) معتقد است که سبک های یادگیری شیوه ای است که برای یادگیرنده در جریان یادگیری نسبت به سایر روش ها ارجحیت دارد. یکی از عوامل فردی موثر بر پیشرفت تحصیلی، سبک های یادگیری و به ویژه سبک های شناختی یادگیری هستند که در ادوار گذشته به میزان کمتری مورد مطالعه قرار گرفته اند اما امروزه توجه بسیاری از روان شناسان شناختی به این مسئله جلب شده است (بیابانگرد، ۱۳۸۲؛ نقل از رودباری و حسینچاری، ۱۳۸۹). سبک یادگیری دیوید کلب، نوعی از دسته بندی سبک های یادگیری است. این دسته بندی بر اساس یک چرخه ی چهار مرحله ای بنا نهاده شده است و یادگیری در این چرخه به وقوع می پیوندد که عبارت اند از: ۱) تجربه ی عینی ۲) مشاهده تاملی ۳) مفهوم سازی انتزاعی ۴) آزمایشگری فعال. کلب و فرای (۱۹۷۵) چهار شیوه ی یادگیری فوق را با هم ترکیب کرده و آن را سبک یادگیری نام نهادند که عبارت اند از: ۱) سبک واگرا ۲) سبک انطباق یابنده ۳) سبک جذب کننده ۴) سبک همگرا (سیف، ۱۳۹۶)^{۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰}

^۱Arsalan, Akcaalan & Yurdakul

Smith & Dalton

^۲Kolb & Feri^۳Divergent^۴Accommodating^۵Assimilating^۶Convergent^۷Yazici^۸Gazivakili, Nia, Panahi, Karimi, Gholsorkhi & Ahmadi^۹Good, Ramos & Amore

بهتر در جهت یادگیری گام برمی دارند و یاد می گیرند که این در پیشرفت تحصیلی آنان نقش بسزایی دارد. در واقع افراد سبک یادگیری مخصوص به خود را دارند؛ بنابراین اگر یادگیری فرد با سبک یادگیری وی مطابقت داشته باشد عملکرد او بهتر خواهد بود. گرین، اسنیل و پاریمانث (۱۹۹۰) در تبیین پیشرفت تحصیلی بر اساس ویژگی های شخصیتی و سبک های یادگیری، بین سبک های یادگیری و پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت معناداری را یافتند. این پژوهشگران معتقدند که از طریق سبک های یادگیری می توان پیشرفت تحصیلی را پیش بینی کرد. منصوری (۱۳۷۹) نشان داد که بین سبک های یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستانی رابطه وجود دارد.

مسئولیت پذیری که یکی از مهارت های مهم زندگی محسوب می شود، در رسیدن دانش آموزان به موفقیت ضروری است (خرمدل، ۱۳۹۰). رفتار مسئولانه از شاخص های انسان سالم در هر جامعه ای به حساب می آید. یکی از اهداف بسیار مهم نظام های آموزشی توسعه مهارت های اجتماعی از جمله مسئولیت پذیری است (شیبانی فر، ذوالفقاری، محمدی جلالی و گودرزی، ۱۴۰۰). مسئولیت پذیری به حس پاسخگو بودن، تعهد و وظیفه شناسی اشاره دارد. از همان سال های اول کودکی باید به کودکان مسئولیت پذیری را آموخت تا بتوانند در دوره های مختلف زندگی خود وظایفشان را انجام داده و در برابر انجام آن ها خود را مسئول بدانند. افراد حس مسئولیت پذیری را از اجتماع من جمله افراد خانواده، مدرسه و دوستان خود یاد می گیرند که یادگیری این مهارت با ارزش مادام العمر بوده و موفقیت های بیشتری را در زندگی آن ها جاری می کند. (اندر و گالی، ۲۰۰۹). یافته های پژوهش شیبانی فر و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد که بین انگیزش تحصیلی و مسئولیت پذیری دانش آموزان ابتدایی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. پژوهش های طباطبایی و همکاران (۱۳۹۰) و میکائیلی منبع (۱۳۸۹) نشان داد که بین مسئولیت پذیری و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد

با توجه به اینکه در شرایط امروز جامعه ما جوانان نسبت به گذشته با چالش های بیشتری روبرو هستند و برخورداری از امکانات، انگیزش آن ها را در پیگیری آموزش های مدرسه ای به چالش کشیده است و از طرفی احساس مسئولیت نسبت به یادگیری به عنوان وظیفه اصلی یک دانش آموز امروزه کمرنگ تر از گذشته است، بر آن شدم که در این تحقیق میزان اهمیت این متغیرها (انگیزش و مسئولیت پذیری) را در یادگیری دانش آموزان با در نظر گرفتن تفاوت های فردی آن ها در یادگیری (سبک های یادگیری) مورد بررسی قرار دهم. تاکنون تحقیقی که این متغیرها را در کنار هم مورد ارزیابی قرار دهد انجام نشده است. با توجه به مطالب اشاره شده و اهمیت موضوع، مسئله ای اصلی پژوهش حاضر پاسخگویی به این سوال است که آیا بین انگیزش تحصیلی، سبک یادگیری و مسئولیت پذیری با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم مقطع متوسطه رابطه وجود دارد؟

۲- روش تحقیق

روش مورد استفاده در پژوهش حاضر از نظر هدف جزء تحقیقات کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده ها از نوع توصیفی-تحلیلی و به روش همبستگی است. در روش همبستگی روابط بین متغیرها با هم بررسی می شود و نتیجه همبستگی بدست آمده در صورت معنادار بودن در نمونه انتخاب شده و به جامعه تعمیم داده می شود، تحقیق توصیفی آنچه را هست توصیف می کند و شامل توصیف، ثبت و تجزیه و تحلیل و تفسیر شرایط موجود است. جامعه آماری در این پژوهش، شامل کلیه تمامی دانش آموزان دوره دوم متوسطه بوکان هستند. براساس آمار اداره آموزش و پرورش شهرستان بوکان، تعداد دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه این شهر ۳۷۳۵ نفر می باشند.

^۱Green, snell & Parimanth

^۲Onder & Gulay

و براساس فرمول کوکران تعداد ۳۵۱ نفر از دانش آموزان دختر دوره‌ی دوم متوسطه‌ی شهر بوکان با استفاده از جدول کرجسی و مورگان انتخاب شد. برای انتخاب نمونه‌ی آماری از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. با توجه به اینکه دانش آموزان از قبل در گروه های کلاسی دسته بندی شده اند، می توان به صورت تصادفی به جای انتخاب افراد، گروه هایی را انتخاب کرد. ابزار گردآوری اطلاعات برای عملکرد تحصیلی از پرسشنامه صالحی (۱۳۹۴)، انگیزش تحصیلی از پرسشنامه هارتر (۱۹۸۱) و سبک یادگیری از پرسشنامه کلب (۱۹۸۵) و مسئولیت پذیری از پرسشنامه روانشناختی کالیفرنیا (۱۹۸۷) و برای سنجش ویژگی های جمعیت شناختی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده می شود. در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل داده ها از دو بخش آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. از روش آمار توصیفی برای توصیف متغیرهای جمعیت شناختی و متغیرهای اصلی بهره گرفته شده است. داده های بدست آمده و انجام تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ۲۱ و بهره گیری از آزمون ضریب همبستگی و تجزیه تحلیل رگرسیون همزمان جهت نیل به اهداف پژوهش استفاده شده است.

۳- یافته های تحقیق

نمونه آماری این پژوهش از میان دختران دوره دوم متوسطه انتخاب شده است. در ادامه وضعیت متغیرهای اصلی تحقیق مورد بررسی قرار می گیرد. نمونه آماری به روش خوشه ای چند مرحله ای از بین دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه انتخاب شده است.

جدول (۱): میانگین و انحراف معیار ($df=351$)

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
انگیزش درونی	۵۲/۲۹	۶/۸۵
انگیزش بیرونی	۴۶/۳۲	۵/۰۳
مسئولیت پذیری	۲۰/۹۰	۳/۶۹
عملکرد تحصیلی	۲۴/۸۱	۴/۲۸
یادگیری تجربه عینی	۳۴/۳۶	۷/۳۶
یادگیری مشاهده تاملی	۳۲/۶۳	۵/۶۵
یادگیری مفهوم سازی انتزاعی	۳۲/۱۱	۶/۲۱
یادگیری آزمایشگری فعال	۲۷/۱۷	۷/۶۳

نتایج حاصل از میانگین و انحراف معیار در (جدول ۱)، جهت بررسی میانگین عملکرد تحصیلی، انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری نشان داد که انگیزش درونی تحصیلی با ۵۲/۲۹ بیشترین میزان و مسئولیت پذیری با ۲۰/۹۰ کمترین میزان را به خود اختصاص دادند بدین مفهوم که انگیزش درونی مهمترین عامل بین مؤلفه های پژوهش حاضر در عملکرد تحصیلی می باشد.

-توزیع نرمال متغیرهای پژوهش

براساس نتایج جدول (۲)، توزیع نرمال، عملکرد تحصیلی، انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری برقرار است و همچنین در همه موارد ارزش ازمون لوین معنی دار نشده است، بنابراین فرض همسانی واریانس های این نمره ها برقرار است.

جدول (۲): نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف و نتایج آزمون لوین

متغیرها	آزمون K-S		آزمون لوین	
	آماره Z	نتیجه	زش آزمون	طح معناداری
انگیزش درونی	۰/۹۲۲	نوزیع نرمال	۱/۳۳	۰/۳۶۳
انگیزش بیرونی	۱/۳۵۳	نوزیع نرمال	۰۰۲/	۰۵۲/
مسئولیت پذیری	۱/۳۵۵	نوزیع نرمال	۵۰۰/	۰۵۱/
عملکرد تحصیلی	۱/۷۱۶	نوزیع نرمال	۱۷۹/	۰۰۶/
یادگیری تجربه عینی	۱/۳۴۸	نوزیع نرمال	۲/۶۳	۰۵۳/
یادگیری مشاهده تاملی	۱/۳۱۰	نوزیع نرمال	۱/۰۰	۰۶۴/
یادگیری مفهوم سازی انتزاعی	۱/۷۸۹	نوزیع نرمال	۱/۱۶	۰۰۳/
یادگیری آزمایشگر فعال	۱/۴۵۷	نوزیع نرمال	۲/۶۳	۰۲۹/

جدول (۳): ضریب همبستگی پیرسون رابطه بین انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری با عملکرد تحصیلی

متغیرها	زش درونی	بیش بیرونی	به عینی	مده تاملی	بوم سازی انتزاعی	شگری فعال	لیت پذیری	عملکرد تحصیلی
انگیزش درونی	۱							
انگیزش بیرونی	۰/۰۶۵	۱						
تجربه عینی	۰/۱۱۵	۰/۰۳۷	۱					
مشاهده تاملی	۰/۰۵۱	۰/۰۸۸	۱۲۳/	۱				
بوم سازی انتزاعی	۰/۰۴۲	۰/۰۰۹	۰۶۱/	۲۰۳/	۱			
آزمایشگر فعال	۰/۰۰۳	۰/۰۱۹	۱۰۱/	۰۹۱/	۲۲۳/	۱		
مسئولیت پذیری	۰/۱۰۱	۰/۱۰۷	۰۶۰/	۱۳۹/	۰۴۴/	۰۹۶/	۱	
عملکرد تحصیلی	۰/۲۰۲	۰/۰۲۹	۰۷۶/	۰۸۷/	۱۱۹/	۰۹۵/	۴۳۹/	۱

نتایج حاصل از ضریب همبستگی (جدول ۳)، نشان می دهد که بین انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری با عملکرد تحصیلی همبستگی معنی داری وجود دارد. به طوری که بین انگیزش درونی و بیرونی و مسئولیت پذیری و عملکرد تحصیلی همبستگی مثبت و معنی داری دیده می شود که بین ۲/۹ تا ۴۳/۹ درصد می باشد ($p \leq ۰/۰۱$). در واقع بدین مفهوم است که با افزایش میزان انگیزش درونی، بیرونی و مسئولیت پذیری به ترتیب ۲۰/، ۰/۰۲ و ۴۳۹/ درصد میزان عملکرد تحصیلی افزایش می یابد. همچنین بین سبک یادگیری هم با عملکرد تحصیلی رابطه معنی داری به دست آمده است.

در تحلیل رگرسیون همزمان، مقیاس های انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری با عملکرد تحصیلی وارد معادله رگرسیونی شدند؛ که طبق یافته های به دست آمده هر کدام از متغیرهای مستقل تأثیرات مثبتی بر متغیر وابسته گذاشته اند. نتایج تحلیل رگرسیونی در جدول شماره جدول (۴) آمده است.

جدول (۴) - خلاصه مدل رگرسیونی همزمان

R	ب تعیین	یب تعیین یل شده	ی اندازه گیری	وربین - واتسون				
				(R) تصحیح شده	تصحیح شده	df	df	F مال حیح شده
۰/۴۸	۰/۲۳	۰/۲۱۲	۳/۸۰	۰/۲۳۰	۱۲/۳۰۸	۷	۲۸	۱/۸۹۸

داده های جدول (۴)، حاکی از آن است که ضریب همبستگی همزمان (R)، معادل ۰/۴۸۰ می باشد که بیانگر این نکته است که انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری به طور همزمان به مقدار ۰/۴۸۰ با عملکرد تحصیلی همبستگی داشته اند. همچنین، ضریب تعیین یا سنج همخوانی (که بیانگر تغییرات در واریانس متغیر وابسته، بر اثر نوسانات متغیر مستقل است) معادل ۰/۲۳۰ محاسبه شده است که حاکی از آن است که ۲۳ درصد از تغییرات در عملکرد تحصیلی، از طریق متغیرهای مستقل مذکور قابل توضیح است. هم چنین ستون مربوط به ضریب تعیین اصلاح شده، نیز نشان می دهد که ۲۱/۲ درصد از تغییرات در میزان عملکرد تحصیلی در جامعه آماری، توسط متغیرهای مذکور قابل توضیح و تبیین است. نسبت F مشاهده شده جهت آزمون معناداری ضریب تعیین، معادل ۱۲/۳۰۸ محاسبه گردید که در سطح ۰/۰۰۰ معنی دار بوده است.

نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور تعیین رابطه بین انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری، سبک یادگیری با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ انجام شد. حجم نمونه ی مورد پژوهش ۳۵۱ دانش آموز از میان دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه بودند که به شیوه نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. نتایج ضریب همبستگی و رگرسیون نشان دهنده ارتباط معنی داری بین انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری با عملکرد تحصیلی است و فرضیه فوق از لحاظ آماری مورد تایید قرار گرفت. بدین مفهوم که انگیزش تحصیلی، مسئولیت پذیری و سبک یادگیری باعث افزایش عملکرد تحصیلی می شوند.

با توجه به نتایج پژوهش می توان تبیین نمود که مسئولیت پذیری، سبک های یادگیری و انگیزش تحصیلی از مؤلفه های بهبود عملکرد تحصیلی هستند که این نتایج با یافته های اولاک و همکاران (۲۰۱۶)، جارامیلو و همکاران (۲۰۱۵)، عقیلی و همکاران (۱۳۹۳) و خدابنده و همکاران (۱۳۹۳) همخوان است. اولاک و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهش های خود نشان دادند که ویژگی اصلی دانش آموزان کوشا و تلاشگر مسئولیت پذیری است و در این مورد فرقی ندارد که این دانش آموز توانایی شناختی بالایی داشته باشد یا چنین نباشد. در سایه ی مسئولیت پذیری دانش آموزان ابتدایی که در سن رشد هستند با انواع تقویت ها و پاداش ها از جانب مربیان خود مواجه می شوند که این خود دلیلی بر پیشرفت تحصیلی آنان است. انجام شایسته وظایف توسط دانش آموزان ابتدایی گامی مؤثر در پیشرفت تحصیلی آنان را فراهم می سازد. به این ترتیب که با افزایش مسئولیت پذیری انگیزه ی پیشرفت و هوش هیجانی نیز افزایش می یابد. درواقع انگیزه موتور محرک مسئولیت پذیری است. کودکانی که کارهای خود را با انگیزه ی بیشتری انجام می دهند

نسبت به اعمال خود کوتاهی نکرده و آن را به بهترین شکل انجام می دهند. می توان گفت مسئولیت، حاصل تشخیص، تصمیم گیری و خلاقیت است. کسی که بداند تصمیم بگیرد و دگرگون کند؛ بنابراین مسئول است. کودکان با مشارکت در کارهای بزرگترها به موفقیت های بیشتری دست یافته که می تواند انگیزه آنان را بهبود ببخشد. چرا که سن او کودکی مهم ترین دوره در پرورش رفتارهای مسئولانه خواهد بود. جارامیلو و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیقی تحت عنوان «رابطه بین مسئولیت پذیری و انگیزه پیشرفت با عملکرد تحصیلی» به این نتیجه رسیدند که بین مسئولیت پذیری با عملکرد تحصیلی رابطه وجود دارد و مسئولیت پذیری می توانند ۵۲ درصد تغییرات مربوط به عملکرد تحصیلی را پیش بینی کند. همچنین بین انگیزه پیشرفت با عملکرد تحصیلی رابطه وجود دارد و انگیزه پیشرفت می تواند ۴۱ درصد تغییرات مربوط به عملکرد تحصیلی را پیش بینی کند. عقیلی و همکاران (۱۳۹۳) بر این باورند که رفتارهای مسئولانه موجبات رشد انگیزه ی درونی فراگیران را فراهم می کند که خود عملکرد تحصیلی آنان را تحت تأثیر قرار می دهد. بر این اساس، می توان اذعان نمود که یادگیری محصول نیست بلکه فرآیندی است که از تجربه، ادراک، شناخت و رفتار فرد تشکیل شده و به طور عمومی به فرآیند سازگاری افراد اشاره دارد. تجزیه و تحلیل آماری پژوهش خدابنده و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد، بین دانش آموزان با سبک های یادگیری مختلف از لحاظ انگیزه ی پیشرفت و عملکرد تحصیلی در سطح ۰/۵ تفاوت معنادار وجود دارد.

در تبیین این یافته می توان گفت که مسئولیت پذیری باعث می شود که فرد حتی بدون داشتن انگیزه کافی وارد عمل شود و نتیجه عمل سبب ایجاد انگیزه در وی گردد در نتیجه رغبت فرد برای ادامه فعالیت افزایش می یابد و بدین ترتیب در طول زمان موفقیت حاصل می شود. بنابراین یک فرد مسئولیت پذیر امکان موفقیت بیشتری نسبت به یک فرد دارای انگیزه دارد.

با جمع بندی نتایج بالا می توان به سازمان ها پیشنهاد داد که:

- در سطح نظری یافته های پژوهش حاضر می تواند نظریه های فعلی مربوط به انگیزش تحصیلی، سبک های یادگیری، مسئولیت پذیری و تأثیر آنها بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر را تایید کند. از سوی دیگر در سطح عملی یافته های پژوهش حاضر می تواند موجد فعالیت های زیر برای ارتقای کیفیت عملکرد آموزش و پرورش باشد.
- طراحی و تدوین مواد و فعالیت های آموزشی که سنخیت بیشتری با ویژگی های دانش آموزان با سبک های یادگیری مذکور دارند.
- ارائه راهکارهای مبتنی بر پژوهش که می تواند کاربردهای ضمنی برای مسئولین مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاه ها را داشته باشد.
- آموزش راهبردهای کارآمد سبک های یادگیری به عنوان شکل خاصی از خود نظم بخشی جهت ارتقاء عملکرد تحصیلی، به افراد.
- آموزش انگیزش تحصیلی، به خصوص به منظور افزایش خوش بینی، تفکر مثبت و امید به ادامه زندگی، در نتیجه بهبود و افزایش عملکرد تحصیلی.

منابع:

احدی، ف؛ عابد سعیدی، ژ؛ ارشدی، ف و قربانی، ر. (۱۳۸۸). سبک یادگیری دانشجویان پرستاری و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی سمنان*، ۱۱(۲)، ۱۴۱-۱۴۷.

احمدی، سید احمد؛ رضانی، علی. (۱۳۸۶). تاثیر آموزشی مسئولیت پذیری به شیوه گلاسز برکاهش بحران هویت دانش آموزان متوسطه اصفهان، *دوفصلنامه علمی پژوهشی رویکردهای نوین آموزشی دانشکده علوم تربیتی روانشناسی دانشگاه اصفهان*.

امیری خراسانی، افسانه؛ لسانی، مهدی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین مسئولیت پذیری و سازگاری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان های روزانه و شبانه روزی شهرستان رفسنجان، کنفرانس بین المللی علوم انسانی و علوم رفتاری. ایزدی، صمد؛ محمدزاده ملایی، رجبعلی. (۱۳۸۶). بررسی رابطه سبک های یادگیری، ویژگی های شخصیتی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان، *دانشور رفتار*، دوره ۴، شماره ۲۷ (ویژه مقالات علوم تربیتی): ۱۵-۲۸.

ایزدی، صمد؛ عزیزی شمامی، مصطفی (۱۳۸۸). ضرورت برخوردای دانشجویان از دانش شهروندی و مسئولیت پذیری اجتماعی در فرآیند جهانی شدن، *مجله مطالعات برنامه درسی دانشگاه مازندران*، (۱۵) ۴، ۸۲-۶. آبانگاه ازگمی، منصوره؛ اخوان تفتی، مهناز؛ محسن پور، مریم (۱۳۹۸). پیش بینی پیشرفت تحصیلی بر پایه ی سبک های یادگیری و انگیزش تحصیلی. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

آزادی، مهران؛ ولی اله، فرزاد؛ سعدی پور، اسماعیل؛ خوشنویسان؛ زهرا، کریمی، عبدالعظیم. (۱۳۹۵). رابطه ی دلبستگی به مادر و عملکرد تحصیلی: نقش واسطه ای انگیزش تحصیلی. *فصلنامه خانواده و پژوهش*، ۳۳، ۲۰-۷. آقای، کورش. (۱۳۹۴). رابطه فرهنگ سازمانی و جو سازمانی با مسئولیت پذیری کارکنان مراکز آموزش فنی و حرفه ای شیراز، پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت.

بحرانی، محمود. (۱۳۸۸). بررسی روایی و پایایی مقیاس انگیزش تحصیلی هارتر. *مطالعات روان شناختی*، (۵) ۱، ۵۱ - ۷۲.

بهادری جهرمی، ثمین؛ چراغ پور، روح اله و پایان، سهیلا. (۱۳۹۸). پیش بینی عملکرد تحصیلی بر اساس سرزندگی تحصیلی، انگیزش پیشرفت و خوش بینی تحصیلی در دانش آموزان. *فصلنامه علمی پژوهشنامه تربیتی*، (۶۰) ۱۴، ۱۹۹-۲۰۴.

پناهی، روح الله؛ کاظمی، سلطان علی؛ رضایی، آذرمیدخت. (۱۳۹۰). رابطه سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی: نقش جنس و رشته تحصیلی. *روان شناسی تحولی: روان شناسی ایرانی*، (۳۰) ۸.

جس فیست؛ گریگوری، جی. فیست؛ تامی، آن رابرتس. (۱۳۹۹). نظریه های شخصیت. تهران: نشر دوران جلیلی، اکبر؛ حجازی، مسعود؛ انتصار فومنی، غلامحسین؛ مروتی، ذکراه. (۱۳۹۷). رابطه فراشناخت و عملکرد تحصیلی با میانجیگری حل مسئله. *فصلنامه ی سلامت روان کودک*، (۱) ۵، صفحه ۹۲ - ۸۰.

جوادی، زهرا. (۱۳۹۰). نقش مؤلفه های مسئولیت پذیری در عملکرد تحصیلی. *فصلنامه روانشناسی کاربردی*، (۱۲) ۴: ۲۴-۳۱

حاجی محمدی آرانی، میثم؛ تقوایی، داوود (۱۳۹۴). مقایسه پیش بینی پیشرفت تحصیلی براساس مسئولیت پذیری وادراک از محیط کلاس دانش آموزان پسر دوره متوسطه. *مجله دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک (روانشناسی معاصر)*، ویژه نامه، شماره پنجم، ۴۵۳-۴۵۱.

- حیدریه زاده، سمانه السادات. (۱۳۹۸). بررسی رابطه‌ی بین مسئولیت‌پذیری و خودکارآمدی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های شهرستان یزد. *پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*، ۴(۳۳)، ۴۱-۵۶.
- خاکبازان، نوید (۱۳۹۷). رابطه مسئولیت‌پذیری و سبک زندگی اسلامی، *مجله رویش روان‌شناسی*، سال هفتم، شماره ۱۱، پیاپی، ۱۶۸-۱۵۳.
- خدابنده، صدیقه؛ درتاج، فریبرز؛ اسدزاده، حسن؛ فلسفی‌نژاد، محمد و ابراهیمی قوام، صغری. (۱۳۹۳). نقش سبک‌های یادگیری در تبیین انگیزه‌ی پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر. *دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری*، ۲(۳).
- خداپرستی، فرج اله. (۱۳۷۶). فرهنگ جامع واژگان مترادف و متضاد زبان فارسی. شیراز: دانشنامه فارس.
- خدیوی، اسدالله؛ اللهی، ایران. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع اول متوسطه شهرستان مهاباد. *زن و مطالعات خانواده*، ۶(۲).
- درخشان، نوشین؛ سیف، علی اکبر؛ کیامنش، علیرضا و احدی، حسن. (۱۳۹۶). ساخت، اعتباریابی، رواسازی و هنجاریابی پرسشنامه انگیزش تحصیلی حالتی (Asm)، *نشریه علمی-پژوهشی آموزشی و ارزشیابی*، ۴۰(۴)، ۶۹-۱۰۴.
- رضایی، علی‌محمد؛ جهان، فائزه و رحیمی، معصومه. (۱۳۹۵). عملکرد تحصیلی: نقش اهداف پیشرفت و انگیزش پیشرفت. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، ۴۲(۱۲)، ۱۶۹-۱۵۳.
- رودباری، زینب و حسینچاری، مسعود. (۱۳۸۹). بررسی نقش واسطه‌گری سبک‌های یادگیری در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی. *دو ماهنامه علمی-پژوهشی دانشگاه شاهد*، ۱۶(۳۹).
- سبحانی‌نژاد، مهدی و آب‌نیک، زهرا. (۱۳۹۰). بررسی میزان توجه به مولفه‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی در محتوای برنامه درسی دوره متوسطه نظری ایران. *اندیشه های نوین تربیتی*، ۸(۱): ۶۳-۵۵.
- سبحانی‌نژاد، مهدی؛ فردانش، هاشم. (۱۳۷۹). مسئولیت‌پذیری اجتماعی در در برنامه درسی کنونی مدارس ابتدایی ایران، ۴(۱)، ۹۵-۱۱۴.
- سرمد، زهره، حجازی، الهه و عباس بازرگان. (۱۳۹۰). روش تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه.
- سروش، مریم. (۱۳۹۰). بررسی رابطه حساس مسئولیت فردی و اجتماعی، دیگر خواصی و اعتماد اجتماعی در میان نوجوانان شیراز. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۳(۲).
- سعادت‌ی شامیر، ابوطالب و مذبوحی، سعید. (۱۳۹۷). پیش‌بینی مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دوره‌ی دوم متوسطه بر اساس خودکارآمدی و هوش معنوی. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، ۴۸(۱۴)، ۱۴۵-۱۲۷.
- سفیری، خ؛ و چشمه، ا. (۱۳۹۳). مسئولیت‌پذیری نوجوان و رابطه آن با شیوه‌های جامعه‌پذیری در خانواده، *فصلنامه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*، ۱، ۱۳۱-۱۰۳.
- سماوی، عبدالوهاب؛ ابراهیمی، کلثوم؛ جاودان، موسی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه درگیریه‌های تحصیلی، خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دبیرستانی شهر بندرعباس. *دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری*. سال چهارم، شماره هفتم.

سماوی، عبدالوهاب؛ نجارپوریان، سمانه. (۱۳۹۸). رابطه علی انگیزش درونی، درگیری تحصیلی و خودنظم جویی تحصیلی با عملکرد تحصیلی از طریق یادگیری خود-هدایتی در دانش آموزان دبیرستانی شهر بندرعباس. . دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری. سال هفتم، شماره دوازدهم: ۴۷-۶۸.

Alan, J. (2010). Adolescents` ideas about individual and social responsibility in relation to children`s household. *Journal of vocational behavior*, 77, 194 – 205.

Apaydin, M., Hossary, M. (2017) "Achieving metacognition through cognitive strategy instruction". *International Journal of Educational Management*, 31 (6), 696-717

Arsalan, S., Akcaalan, M., & Yurdakul. (2017). Science Motivation of University students: Achievement Goals as a Predictor. *University Journal of Education Research*, 5(4): 681 – 686

Aulak, D.S. & Quinn, B. & Wilson, N. (2016). Student bumot. *British dental journal*, 220(5), 219 – 220.

Baeten, M., Dochy, F., & Struyven, K. (2013). The effects of different learning environments on students' motivation for learning and there achievement. *British Journal of Educational Psychology*, 83(3), 484-501.

Bronson, S. (2016). Autonomy support environment and autonomous motivation on nursing student academic performance: An exploratory analysis. *Nurse Education Today*, 44, 103-108.

Brunstein, J. C. (2010). Implicit motives and explicit goals: The role of motivational congruence in emotional well-being. In O. C. Schultheiss & J. C. Brunstein (Eds.), *Implicit motives* (pp. 347-374). New York, NY: Oxford University Press.

Can, S. (2009). The effects of science student teacher's academic achievements, their grade levels, gender and type of education they are exposed to on their 4mat learning styles (case of Mugla University, Turkey). *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 1853-1857.

Carpenter JP, Pease JS (2013). Preparing students to take responsibility for learning: The role of non-curricular learning strategies. *Journal of Curriculum and Instruction*, 7(2):38-55.

Christou, N., & Dinov, I. D. (2010). A study of students' learning styles, discipline attitudes and knowledge acquisition in technology-enhanced probability and statistics education. *Journal of Online Learning and Teaching*, 6 (3), 546-572.

Cools, E., Vanderheyden, K., Backhaus, K. (2014). The Impact of Student Style Differences and Motivation on Learning Outcomes in Management Education, *An International Inquiry*, 9, 85-100.

Eccles, J. S. (2005). Subjective task value and the Eccles et al. model of achievement-related choices. In A. J. Elliot & C. S Dweck (Eds.), *Handbook of competence and motivation* (pp. 122-140). New York: Guilford Press.

Entwistle, N. (2015). Motivational factors in students' approaches to learning. In R. R. Schmeck (Eds.), *Learning strategies and learning styles*, 21-51. New York: Plenum Press.

Everett, M. C. (2020). Sharing the Responsibility for Nursing Student Retention. *Teaching and Learning in Nursing*, 15(2), 121-122.

Forrester, M., & Sullivan, C. (2018). Doing qualitative research in psychology: A practical guide. *Doing Qualitative Research in Psychology*, 1-376.

Gbollie, C., & Pearl Keamu, H. (2017). Student Academic Performance: The Role of Motivation, Strategies, and Perceived Factors Hindering Liberian Junior and Senior High School Students Learning, *Education Research International*, Vol. 2017, Article ID 1789084.

Ghazivakili, Z., Nia, RN., Panahi, F., Karimi, M., Gholzorkhi, H., & Ahmadi, Z. (2014). The role of critical thinking skills and learning styles of university students in their academic performance. *J Adv Med Edu Prof*, 2(Supl3): 95 – 102

Ghazivakili, Z., Nia, RN., Panahi, F., Karimi, M., Gholisorkhi, H., & Ahmadi, Z. (2014). The role of critical thinking skills and learning styles of university students in their academic performance. *J Adv Med Edu Prof*, 2(Supl3): 95 – 102

Glasser, W. (1965). Reality therapy: A new Approach to Psychotherapy, Newyork, Harper and Row-Publishers.

Good, JP., Ramos, D. & D`Amore, DC. (2013). Learning style preferences and academic success of preclinical allied health students. *J Allied Health*. 42(Suppl4):81 – 90.

Good, JP., Ramos, D. & D`Amore, DC. (2013). Learning style preferences and academic success of preclinical allied health students. *J Allied Health*. 42(Suppl4):81 – 90

Good, JP., Ramos, D. & D`Amore, DC. (2013). Learning style preferences and academic success of preclinical allied health students. *J Allied Health*. 42(Suppl4):81 – 90

Green, D. W., snell, J.C., & Parimanth, A. R. (1990). Learning styles in assessment of students. *Journal of Perceptual and Motor Skills*, 70, 363-369.

Jaramillo, F. Mulki, J. & Marshall, G. (2015). Relationship between responsibility and motivation for progress with academic performance, *Journal of Business Research*, 58(6), 128-705.

Konrad, A.M. & Mengel, R. Vitaliano, H (2014). Relationship between responsibility and identity styles with academic performance, *Strategic Management Journal*, 21(12), 12-25.

Kromydas, T. (2017). Rethinking higher education and its relationship with social inequalities: past knowledge, present state and future potential. Article Palgrave communications, 3(1): 1-12.

Için, N., Tomruk, M., Yeşilyaprak, S.S. Karadibak & Savcı. The relationship between learning styles and academic performance in TURKISH physiotherapy students. *BMC Med Educ*. 18, 291.

Lepper, M. R., Corpus, J. H., & Iyengar, S. S. (2005). Intrinsic and extrinsic motivational orientations in the classroom: Age differences and academic correlates. *Journal of Educational Psychology*, 97, 184 – 196.

Meece, J. L., Agger, C. (2018). Achievement Motivation in Education, Online Publication Date: Apr 2018, 13(7).

Mirfazli, seyedeh sara., Movahed, Elham., Mirzabeigi, Parastoo., & Teymourlouy, Seyed Ahmad. (2021). Examining the learning styles of international students at the faculty of pharmacy in the International campus of Iran university of Medical sciences. *Jundishapur Education Development Journal*, 1(12).

Muhammed, Yusuf. (2011). The impact of self-efficacy, achievement motivation, and self-regulated learning strategies on students' academic achievement, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 15, Pages 2623–2626.

Nasreen, S. (2014). Learning Style Preferences of Junior School Students in Bangladesh, In partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Applied Linguistics and ELT, BRAC University, Dhaka, Bangladesh, August 2014.

Nilsen, H. (2009). Influence on Student Academic Behaviour through Motivation, Self-Efficacy and Value-Expectation: An Action Research Project to Improve Learning [Electronic version]. *Issues in Informing Science and Information Technology*, 6, 545-556.

Onder, A. & Gulay, H. (2009). Reliability and validity of parenting style & dimensions questionnaire. *World conference on Educational Sciences*.

Palos, R., Maricutoiu, L.P. & Costea, R. (2019). Relations between academic performance, student engagement and student burnout: A cross - Lagged analysis of a two-wave study. *Studies in Educational Evaluation*, 60, 199-204

Paris, S. G., Winograde. P. (2012). The role of self- regulation learning in contextual teaching: Principle and practice for prepration. www.ciera.org/library/achieve.

Pintrich PR, Schunk DH (2006). Motivation in Education: Theory, Research, and Applications. Translate Shahrari M. Tehran: Elm Pub.

Ryan, M. & Deci L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. *Contemp Educ Psychol*, 25(1): 54 – 67.